

Arş. Gör. Oğuz BANDIR

Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

TÜRK CEZA HUKUKUNDA ADLİ PARA CEZASI

İSTANBUL ARŞİVİ

onikilevha
11111 11111111111 11111 11111111111 11111

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRÜN ÖNSÖZÜ	VII
TAKDİM	IX
DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	XI
ÖNSÖZ	XIII
İÇİNDEKİLER.....	XV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ADLİ PARA CEZASI KAVRAMI, PARA CEZALARININ TARİHSEL GELİŞİMİ, ADLİ PARA CEZASI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER VE ADLİ PARA CEZASININ BENZER KURUMLARDAN FARKLARI, ADLİ PARA CEZASININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK SİSTEMLER, 765 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA PARA CEZALARI

I. ADLİ PARA CEZASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	3
A. Adli Para Cezası Kavramı.....	3
1. Kavram.....	3
2. Terim Sorunu	4
3. Adli Para Cezasının Hukuki Niteliğini Açıklayan Teoriler	5
a. Borç Teorisi.....	5

b. Ceza Teorisi	5
B. Para Cezalarının Tarihsel Gelişimi ve Adli Para Cezasının Günümüzde Uygulama Alanları	6
1. Para Cezalarının Tarihsel Gelişimi.....	6
a. Devletlerin Ortaya Çıkmasından Önceki Dönem.....	6
b. İlk Devletlerde Para Cezaları.....	8
c. Roma Hukuku.....	10
d. Cermen Hukuku.....	10
e. Feodal Hukuk ve Kanonik Hukuk	11
f. Para Cezalarının Tazminat Niteliğinden Kurtulmasından On Dokuzuncu Yüzyıla Kadar Olan Dönem	11
2. Türk Hukuk Tarihinde Para Cezaları	13
a. Orta Asya Türk Devletlerinde Para Cezaları.....	14
b. İslam Hukukunda Para Cezaları.....	14
c. Osmanlı Hukuku'nda Para Cezaları	15
d. Cumhuriyet Döneminde Para Cezaları	18
C. Adli Para Cezasının Lehindeki ve Aleyhindeki Görüşler.....	20
1. Adli Para Cezasının Lehindeki Görüşler.....	20
a. Hapis Cezasının Yerine Alternatif Bir Ceza Olması	20
b. Etkili Olması.....	22
c. İnsani Olması	24
d. Bireyselleştirmeye Müsait Olması	24
e. Islah Edici Olması	24
f. Devlete Mali Açından Az Yük Getirmesi.....	25
g. Adli Hatalar Halinde Düzeltilebilir ve Geri Alınabilir Olması.....	26
2. Adli Para Cezasının Aleyhindeki Görüşler.....	26
a. Cezanın Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesine Aykırılığı..	26
b. Eşitlik İlkesine Aykırılığı.....	27
c. Cezanın Etkisinin Az Olması.....	28

d. İnfazının Zor Olması.....	28
e. Ekonomik Koşullardan Etkilenmesi.....	29
f. Mağdurun Haklarıyla Yarışması.....	30
g. Devletler Tarafından Kötüye Kullanılması.....	30
3. Lehte ve Aleyhte Görüşlerin Değerlendirilmesi.....	30
D. Adli Para Cezasının Benzer Kurumlardan Farkları.....	38
1. İdari Para Cezasıyla Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	38
2. Tazminat Kabilindeki Para Cezalarıyla Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	40
3. Disiplin Para Cezalarıyla Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	41
4. Mahkeme Masraflarıyla Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	41
5. Mağdurun Zararının Giderilmesiyle Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	42
6. Önödemeyle Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	42
7. Medeni Para Cezalarıyla Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	42
8. Kazanç Müsaderesiyle Adli Para Cezası Arasındaki Farklar.....	43
E. ADLİ PARA CEZASININ BELİRLENMESİNDEKİ SİSTEMLER.....	43
1. Klasik Sistem.....	43
2. Gün Para Cezası Sistemi.....	44
a. Genel Olarak Gün Para Cezası.....	44
b. Gün Para Cezası Sisteminin Tarihi Gelişimi.....	45
c. Gün Para Cezası Sisteminin Lehindeki ve Aleyhindeki Görüşler ve Türk Doktrininde Gün Para Cezasının Kabul Edilmesine Yönelik Görüşler.....	46
(1) Gün Para Cezasının Lehindeki Görüşler.....	46
(2) Gün Para Cezasının Aleyhine Görüşler.....	49
(3) Lehte ve Aleyhte Görüşlerin Değerlendirilmesi.....	51
(4) Türk Ceza Hukuku Özelinde Gün Para Cezasının Kabul Edilmesine İlişkin Görüşler.....	52

II. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu Döneminde Para Cezaları	54
A. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu Döneminde Para Cezalarının Türleri	54
B. Kamu Para Cezalarının Çeşitleri.....	56
C. Kamu Para Cezalarının Düzenleniş Şekilleri.....	57
D. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Kamu Para Cezalarının Belirlenmesi	58
1. Maktu Olarak Belirlenen Cezalar.....	58
2. Kanunda Düzenlenen Alt ve Üst Sınırlar Arasında Belirlenen Cezalar	59
3. Nispi Para Cezaları.....	60
E. Somut Cezanın Belirlenmesi	60
F. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu Döneminde Kamu Para Cezaları Bakımından Karşılaşılan Sorunlar	61
G. Türk Ceza Hukuku Reformu ve Para Cezaları.....	65
H. Özel Ceza Kanunlarındaki Kamu Para Cezalarının Adli Para Cezasına Geçiş Süreci.....	69

İKİNCİ BÖLÜM

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU DÖNEMİNDE ADLİ PARA CEZASI VE ADLİ PARA CEZASININ BELİRLENMESİ

I. 5237 Sayılı Ceza Kanunu'nda Adli Para Cezası	71
A. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ve Özel Ceza Kanunlarında Adli Para Cezalarının Düzenleniş Şekli	71
1. Soyut Ceza Olarak Adli Para Cezasının Düzenlendiği Suçlar	71
2. Hapis Cezasıyla Adli Para Cezasının Seçimlik Olarak Düzenlendiği Suçlar.....	73
3. Hapis Cezasıyla Adli Para Cezasına Birlikte Hükmedilen Suçlar	76

4. Seçenek Yaptırım Olarak Adli Para Cezası	78
a. Genel Bilgiler.....	78
b. Kısa Süreli Hapis Cezasının Seçenek Yaptırımlara Çevrilmesinin Koşulları	81
(1) Objektif Koşul.....	81
(2) Sübjektif Koşul.....	83
c. Seçenek Yaptırım Olarak Hapis Cezasının Adli Para Cezasına Çevirilmesi.....	86
d. Seçenek Yaptırımlara Hükmedilmesinin Sonucu ve Seçenek Yaptırımların İnfazı	90
II. Adli Para Cezasının Belirlenmesi	92
A. Cezanın Belirlenmesinde İlkeler	93
1. Cezanın Belirlenmesinde Kanunilik İlkesi	93
2. Cezanın Belirlenmesinde Kusur İlkesi.....	94
3. Çifte Değerlendirme Yasağı	95
4. Gerekçe Gösterme Zorunluluğu.....	95
B. TCK'da Gün Para Cezası Şeklinde Düzenlenen Cezaların Belirlenmesi	96
1. Türk Hukukundaki Gün Para Cezası Sistemiyle İlgili Genel Bilgiler.....	96
2. Gün Para Cezası Sisteminde Adli Para Cezasının Belirlenmesi	97
a. Gün Biriminin Belirlenmesi	97
(1) Suçun Yaptırımını Yalnızca Adli Para Cezası Olduğunda Gün Birimi	97
(2) Seçimlik Cezalarda Gün Birimi.....	98
(3) Hapis Cezasıyla Adli Para Cezasının Birlikte Hükmedildiği Suçlarda Adli Para Cezasının Gün Birimi.....	102
(4) Hapis Cezasından Seçenek Yaptırıma Çevrilen Adli Para Cezasında Gün Birimi.....	103
(5) Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlenen Gün Birimi Miktarlarının Değerlendirilmesi	103
(6) Gün Biriminin Somut Olarak Belirlenmesi	106

b. Gün Değerinin Belirlenmesi.....	110
(1) Gün Değerinin Alt ve Üst Sınırı	111
(2) Gün Değerinin Somut Olarak Belirlenmesi.....	113
c. Gün Biriminin Gün Değeriyle Çarpılması	117
C. Nispi Para Cezası Şeklinde Düzenlenen Adli Para Cezalarının Belirlenmesi.....	118
1. Genel Olarak TCK Dönemindeki Nispi Para Cezaları	118
2. TCK Dönemindeki Nispi Para Cezalarının Belirlenmesi... ..	122
D. Adli Para Cezasının Mahsubu.....	130

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ADLİ PARA CEZASININ İNFAZI,
GÜVENLİK TEDBİRLERİ
BAKIMINDAN ADLİ PARA CEZASI,
CEZAYI SONLANDIRAN NEDENLER
BAKIMINDAN ADLİ PARA CEZASI VE
CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDA ADLİ
PARA CEZASI

I. ADLİ PARA CEZASININ İNFAZI.....	133
A. Cezaların İnfazı	133
B. Adli Para Cezasının İnfazının Düzenlenmesine Genel Bakış... ..	135
1. 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanundan Önceki Durum.....	135
2. 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun Dönemi.....	136
C. Adli Para Cezasının İnfazı.....	137
1. Adli Para Cezasına İlişkin İlamın İcraya Konulması.....	137
a. Hükmün Kesinleşmesi.....	137
b. Ödeme Emri Hazırlanması	138
c. Ödeme Emrinin Tebliği.....	140

2. Adli Para Cezasının İnfaz Aşaması.....	142
a. Adli Para Cezasının Ödenerek İnfaz Edilmesi.....	142
b. Adli Para Cezasının Ödenmesi İçin Sağlanan Ödeme Kolaylıkları.....	144
(1) Mahkeme Tarafından Sağlanan Ödeme Kolaylıkları.....	145
(2) Adli Para Cezasının İnfaz Aşamasında Taksitlendirilmesi.....	149
3. Adli Para Cezasının Cebri Olarak İnfaz Edilmesi.....	151
a. Genel Olarak Adli Para Cezasının Ödenmemesi.....	151
b. Adli Para Cezasının Hapse Çevrilmesi.....	154
(1) Hapse Çevrilen Adli Para Cezasının Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılarak İnfaz Edilmesi.....	154
(2) Adli Para Cezasının Açık Cezaevinde İnfaz Edilmesi.....	158
c. Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a Göre Cezanın Tahsil Edilmesi.....	165
D. Nispi Para Cezalarının İnfazı.....	165
E. Erteleme Kurumu ve Adli Para Cezası.....	167
1. Adli Para Cezasının Ertelenmesi Hakkındaki Görüşler.....	167
2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Adli Para Cezasının Ertelenmesi.....	168
3. Askerlik Nedeniyle Adli Para Cezasının İnfazının Durması.....	169
II. Güvenlik Tedbirleri Bakımından Adli Para Cezası.....	169
A. Hak Yoksunluğu.....	169
B. Tekerrür ve Adli Para Cezası.....	170
1. Genel Olarak Tekerrür.....	170
2. Tekerrürün Koşullarının Adli Para Cezası İçin Değerlendirilmesi.....	170
a. Suçun İşlenmesinden Önce Kesinleşmiş Bir Ceza Mahkûmiyetinin Bulunması.....	171
b. Yeni Bir Suç İşlenmesi.....	173

c. Yeni İşlenen Suçun Tekerrür Süresinde İşlenmesi.....	173
d. Tekerrür Yasağının Bulunmaması.....	174
3. Adli Para Cezası ve Tekerrürün Sonuçları	174
a. Seçimlik Cezalarda Hapis Cezasını Seçme Zorunluluğu.....	174
b. Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi	179
c. Denetimli Serbestlik.....	182
III. Ceza İlişisini Sonlandıran Nedenler ve Adli Para Cezası	182
A. Ölüm ve Adli Para Cezası.....	182
B. Af ve Adli Para Cezası	183
C. Zamanaşımı ve Adli Para Cezası	184
1. Dava Zamanaşımı.....	184
2. Ceza Zamanaşımı.....	185
IV. Ceza Muhakemesi Bakımından Adli Para Cezası	185
A. Soyut Cezanın Adli Para Cezası Olması.....	186
1. Koruma Tedbirlerinde Adli Para Cezası.....	186
2. Önödeme	187
3. Uzlaştırma.....	189
4. Basit Yargılama.....	189
5. Sanığın Yokluğunda Duruşma Yapılması.....	190
B. Somut Cezanın Adli Para Cezası Olmasının Sonuçları.....	190
1. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ve Adli Para Cezası	191
2. Kanun Yolu ve Adli Para Cezası.....	194
SONUÇ	201
KAYNAKÇA	209